

Már megint mit vállaltam?

■ SMIDÉLIUSZ GÁBOR

SZABÓ Lajos (szerk.) 2024. *Vállalom. Hívás a nem lelkészi szolgálatokra*. Luther Kiadó, Budapest.

Kedves barátaink jóvoltából május végén – még a hőségiadók, nyári táborok, nyíregyházi Szélrózsa, szabadságos időszak előtt – néhány napot az Őrségben tölthettünk. A pankaszi szoknyás harangláb, a pityerszeri skanzen, a magyarszombatfai fazekasház mellett Velemér határában meglátogattuk az Árpád-kori Szentháromság-templomot is, amely különleges tájolásáról nevezetes. Az év során ugyanis éppen úgy szűrődnek be a napsugarak a lőrészerű szűk ablakokon, hogy az egyházi esztendőnek megfelelően világítják meg a templomtér freskóit. Vízkeresztkor a szentély kör alakú ablakából érkező gyengécske fénynyaláb a betlehemi csillagra esik, a nyári napforduló idején egy már erőteljesebb csóva a Mária köpenyébe bújó, nála védelmet találó bűnösökre, ottjártunkkor pedig a Szentháromság-szimbólumra mutat. Különös egyháztörténeti adalék, hogy ezek az ábrázolások azért maradhattak fenn napjainkra is, mert a reformáció idején egyszerűen lemeszelték a falakat, ezzel egyben konzerválva is a mérszréteg alatt megbúvó egyedülálló értéket.

Amikor a számomra különösen kedves Vas megyei táj bebarangolása után késő délutánonként a közelmúltban Szabó Lajos szerkesztésében megjelent *Vállalom* című kötet volt az olvasmányom, önkéntelenül adódott az asszociáció, hogy a könyvben szereplő, ihletett vagy éppen nagyon is logikusan végiggondolt írások hasonló módon világítják meg, hangsúlyozzák, emelik ki a presbiteri szolgálat lényeges vonásait.

Néhány nappal később könyvbemutatóra került sor a Deák téren, szorított az idő, így tulajdonképpen két szuszra olvastam végig a kiadványt. Így is érdemes volt, ennek a válogatásnak azonban az állhat igazán jól, ha lassan, aprólékosan, egy-egy gondolat felett megállva olvassuk. El nem ítéhető módon engem a kíváncsiság is fűtött, érdekelt, hogyan öltött végső formát az a két riport, amelyet gyülekezetünk egykori és jelenlegi felügyelőivel, Sólyom Jenő professzorral és Zalán András matematikussal készítettem. Ezenfelül nagyon vártam már arra, hogy az általános tisztújítás kötelező adminisztratív gyakorlatai után kézbe vehessek egy olyan kötetet, amely spirituális oldalról tekint az egyházi közösségben vállalt nem lelkészi szolgálatra.

A Luther Kiadó gondozásában megjelent könyv borítóját Szita István lelkész-festőművésznak a pestújhelyi evangélikus templomban található bibliai szekcióiról készült felvételek díszítik. Mindhárom jelenet (a kánai menyegző, az ötezer megvendégelése, a tanítványok kiküldése) olyan természetes és mégis felemelő mozzanatot emel ki az evangéliumból, amikor a Jézus környezetében lévők mun-

katársakká, szinte észrevétlenül is Isten országának részeseivé és hírvivőivé válnak, méghozzá úgy, hogy nem is igazán tudják, mit vállalnak. Egyszerűen bíznak az Úr szavában!

A könyv címe – *Vállalom* – ehhez képest már nagyon határozott kijelentés, ami szintén visszaüt valamiféle előzményre, megkeresésre, hívásra. Nem egyszerűen a lelkész vagy a jelölőbizottság kérdésére, hanem az elhívó Isten szívben elvégzett munkájára reagál és mozdul már jóval markánsabban.

Éppen ennek a csak később tudatossá váló „szent belesodródásnak” a lenyomatai azok a történetek, élethelyzetek, hol megrendítő, máskor bátorságot és lendületet adó életesemények, amelyeket Szabó Lajos a tőle megszokott gondossággal, intuícióval, precizitással, a szövegekhez kapcsolódó képek, idézetek megtalálása után egymáshoz illesztett, fejezetekbe rendezett. A sokszínű, mégis sajátosan evangélikus karaktert hordozó írásokra találóan reflektálnak neves teológusok rövid gondolatai Karl Barhtól Ferenc pápáig. Ezek önmagukban is meditációs anyagot jelenthetnek, a hivatkozott művek és idézetek pontos jegyzéke pedig egy-egy felvetett téma továbbgondolásában nyújthat útmutatást. A művészi igényességgel válogatott és kivágott fotók még inkább elmélyítik az aktuális mondanivalót. A szövegekből kiemelt mottószerű, néhány szavas, tömör, összefoglaló jellegű sorok jól ragadják meg a szerzők üzeneteit, és az újraolvasás során is támaszkodhatunk rájuk.

Több bibliatanulmány – többek között Szabóné Mátrai Marianna tollából – nyújt segítséget abban, hogy a kontinuitást megőrizve, mégis mai módon, a tisztázó alapvetés, mintát adó újszövetségi kapcsolópontok, jó értelemben vett provokatív felvetések nyomán termékeny beszélgetéseket folytatva, a közös bázist felfedező kalandra induljunk az újonnan megválasztott testületek tagjaival.

A kötetnek ez a rétege az *Útkeresés és tisztségtalálás* című fejezettel együtt kifejezetten alkalmas arra, hogy presbiteri biblióra vagy csendesnap témájaként használjuk a későbbiekben, tekintettel a lehetőségére és a felelősségre is, hogy „aki tisztséget vállal egy keresztyén közösségben, az nyomot hagy”.

Lelkészek számára kifejezetten izgalmas lehet az egyházkormányzati hagyományunkhoz szorosan hozzátartozó paritás kérdéséről szóló fejezet, amely az egymásrautaltság, a megtartható egyensúly, a párbeszédre való készség, a kérdéses kultúrájának megteremtése és megőrzése, a munkatársi közösség teherviselése és a hivatalos adminisztratív formák mögött és fölött „hitet mélyítő és lelket erősítő találkozások, beszélgetések, elvonulások és tervezések” szükségességét is hangsúlyozza.

Személyesen azok a gondnokokról, felügyelőkről szóló visszaemlékezések, miniportrék ragadtak meg leginkább, amelyekből – ugyan az emlékek szelektív szűrőjén keresztül és a nyilvánvaló különbségek ellenére is – az elköteleződés, az egyszerűség, a nyugalom, egyfajta bölcsesség, letisztultság, hűség, egyház- és lelkészszertetet árad. A múlt neves és névtelen szolgálattevői nehéz körülmények ellenére is a „békebeliségnek” mégiscsak olyan vonásait hordozták, amelyekkel gyermekkorom óta én is sokszor találkoztam, és amelyekből jó volna átmenteni valamit a nyilván egészen más kihívásokat hordozó, turbulens jelenkorba is.

A kötet nagy erénye az imádságokat, meditációkat tartalmazó rész. Ma is aktuális a tanítványok kérése Jézus felé: „Uram, taníts minket imádkozni!” Kevés a szavunk, az időnk, elterelődnek a gondolataink, pedig ahogy minden generációnak meg kell hogy legyenek az énekei, amelyeken keresztül ki tudja fejezni Istennel való kapcsolatát, ugyanúgy szükség van arra, hogy megújuljanak a szavaink, megszülessenek mai imádságaink.

Köszönet a kötet szerzőinek és mindazoknak, akik a szerkesztővel együtt sokat dolgoztak azon, hogy újabb – nemcsak a formai, hanem a tartalmi megújulás irányába mutató –, hosszabb távon is szellemi muníciót jelentő, használható anyagot adjanak presbiterek és lelkészek kezébe, nemcsak a közös munkát, hanem a családi evangélikus közösségek megélését és megerősítését szolgálva.